rezekvítek

Spolek pro ekologickou výchovu
a ochranu přírody

Závěrečná zpráva o průběhu tahu obojživelníků v roce 2026 v oblasti PP Žebětínský rybník

Zpracovali: Ing. Vilém Jurek, Mgr. Jiří Lojda, 2026

POPIS A ÚČEL PROJEKTU

PP Žebětínský rybník je od roku 1985 zvláště chráněným územím o rozloze 4,42 ha a nachází se na katastrálním území Žebětín při severozápadním okraji Brna. Geologické podloží je tvořeno granodiority a svahy rybníka jsou pokryty spraší. Tato kombinace tvoří hlinité břehy a bahnité dno. Do rybníka se vlévá vodní tok Vrbovec. Chráněné území zahrnuje mimo rybník také přilehlou olšinu a úzký pruh potoční nivy s mokřadní loukou. Kolem rybníka leží zemědělsky využívané pozemky a po hrázi vede silniční komunikace Bystrc-Žebětín.

Jedná se o významnou lokalitu pro rozmnožování několika zvláště chráněných druhů obojživelníků. Konkrétně se jedná o ohroženou ropuchu obecnou (*Bufo bufo*), silně ohroženou rosničku zelenou (*Hyla arborea*), kriticky ohroženého skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) a silně ohroženého skokana štíhlého (*Rana dalmatina*). Dále se zde vyskytuje skokan hnědý (*Rana temporaria*), který zatím není ohrožený, ale je zaznamenán jeho populační úbytek. Zmíněné druhy migrují na jaře za účelem rozmnožování z až 5 km vzdálených okolních oblastí Podkomorských lesů. Problémem při tazích obojživelníků byl především intenzivní dopravní provoz. Silniční doprava je dlouhodobě nejvýznamnější příčinou úbytku žab. Účelem projektu bylo zajistit bezpečnou migraci obojživelníků prostřednictvím biokoridoru do PP Žebětínský rybník a umožnit jejich rozmnožování.

CÍLE

- hlavním cílem je ochrana obojživelníků a snaha eliminovat dopady silniční dopravy na úbytek populace v době jarní migrace pomocí záchytných zábran a pravidelných kontrol lokality
- realizace má vzdělávací charakter, bývají zapojeni i dobrovolníci a přispívá k rozšíření povědomí veřejnosti v oblasti problematiky migrace obojživelníků
- pomocí monitoringu lze průběžně získávat data o jednotlivých druzích a sledovat vývoj populace v lokalitě
- lze sledovat doprovodné meteorologické jevy a jejich vliv na migraci obojživelníků

REALIZACE

Realizace opatření k zajištění bezpečné migrace započala již v roce 1999 díky iniciativě místních občanů, kteří se spojili s Magistrátem města Brna, Jihomoravským krajem a s AOPK ČR. V roce 2021 byla ukončena poslední plánovaná etapa a zbývá pouze poslední úsek, kde se stále instalují mobilní zábrany.

V roce 2026 provedl spolek Rezekvítek instalaci zábran v úseku „sídliště“ a na místech, kde nejsou dodělány trvalé zábrany (přehled je uveden v Příloze). Instalace zábran probíhala ve dnech 26.-27. 2. 2026. Současně byla provedena oprava trvalých zábran (usazení betonových obrub, srovnání plechů) a byly vyčištěny podchody pod silnicí.

MONITORING MIGRACE ŽAB

Jarní migrace obojživelníků do prostoru Žebětínského rybníka probíhá po odeznění zimních mrazů a je výrazně ovlivňována aktuálním průběhem počasí, zejména teplotou a srážkami.

Dospělí jedinci se na jaře přesouvají z terestrických stanovišť k rybníku za účelem rozmnožování, po jeho ukončení se vracejí zpět do okolí. Následně, po dokončení larválního vývoje a metamorfóze, rybník opouštějí juvenilní jedinci.

V průběhu migračního období byl prováděn pravidelný monitoring, zejména při večerních pochůzkách, při nichž byla sledována intenzita migrace na jednotlivých úsecích, pohyb obojživelníků podél dočasných zábran a využívání migračních podchodů.

Zjištěné počty jedinců nelze považovat za přesný údaj o velikosti populace obojživelníků rozmnožujících se v Žebětínském rybníce. Část jedinců přichází k rybníku z jiných směrů mimo sledované úseky, migrace probíhá také mimo dobu jednotlivých kontrol a některé jedince, zejména samce ropuch zdržující se delší dobu v okolí rybníka, lze zaznamenat opakovaně. Výsledky proto slouží především k vyhodnocení **časového průběhu, relativní intenzity a směru migrace**.

V roce 2026 je v záznamu tahu první fáze migrace směrem k rybníku vyznačena od **3. do 28. března**. Postupné rozbíhání migrace dokládá také fotodokumentace: dne **12. 3.** byl zaznamenán skokan hnědý (*Rana temporaria*), dne **15. 3.** ropucha obecná (*Bufo bufo*) u dočasné migrační zábrany a dne **22. 3.** samec ropuchy obecné přichycený na skokanu skřehotavém (*Pelophylax ridibundus*). Dne **24. 3.** byli zaznamenáni samci ropuch využívající migrační podchod, ropuší pár vycházející z úkrytu a v přítoku rybníka rovněž čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*). **Nejvýraznější tah probíhal ve druhé polovině března**, přičemž dne **25. 3.** byly pozorovány četné páry ropuch směřující k rybníku.

První snůšky jsou v záznamu roku 2026 uvedeny k **29. 3.** Od **30. 3. do 16. 4.** již probíhala migrace **oběma směry**, tedy současně příchod dalších jedinců k rozmnožovacímu stanovišti a návrat jedinců, kteří již rozmnožování ukončili. Tomu odpovídají i terénní pozorování – ještě **4. 4.** byly zaznamenány ropuchy směřující k rybníku, dne **12. 4.** byl zjištěn skokan štíhlý (*Rana dalmatina*) a dne **14. 4.** již vykladená samice ropuchy obecné na cestě od rybníka. Od **17. do 22. 4.** je v záznamu zachycena již pouze migrace **z rybníka**, což odpovídá závěrečné fázi rozmnožovacího tahu dospělců.

Úspěšné rozmnožování ropuch bylo následně potvrzeno výskytem larev. Dne **1. 5.** byli v rybníce pozorováni početní pulci ropuch. Po dokončení larválního vývoje následovala migrace metamorfovaných jedinců do okolních terestrických stanovišť. Její začátek byl výrazně patrný dne **1. 6.**, kdy byly v okolí rybníka zaznamenány četné čerstvě metamorfované ropuchy.

V přehledu tahu je období migrace metamorfovaných jedinců vyznačeno od **1. 6. do konce července**, přičemž jednotliví mladí jedinci se mohou v okolí rybníka objevovat i později v průběhu léta.

Celkově byla v roce 2026 na sledovaných migračních trasách jednoznačně nejpočetnějším druhem **ropucha obecná**, která určovala hlavní průběh jarního tahu. Vedle ní byli jednotlivě zaznamenáni také **skokan hnědý, skokan štíhlý, skokan skřehotavý a čolek obecný**. Hlavní reprodukční migrace dospělců probíhala od

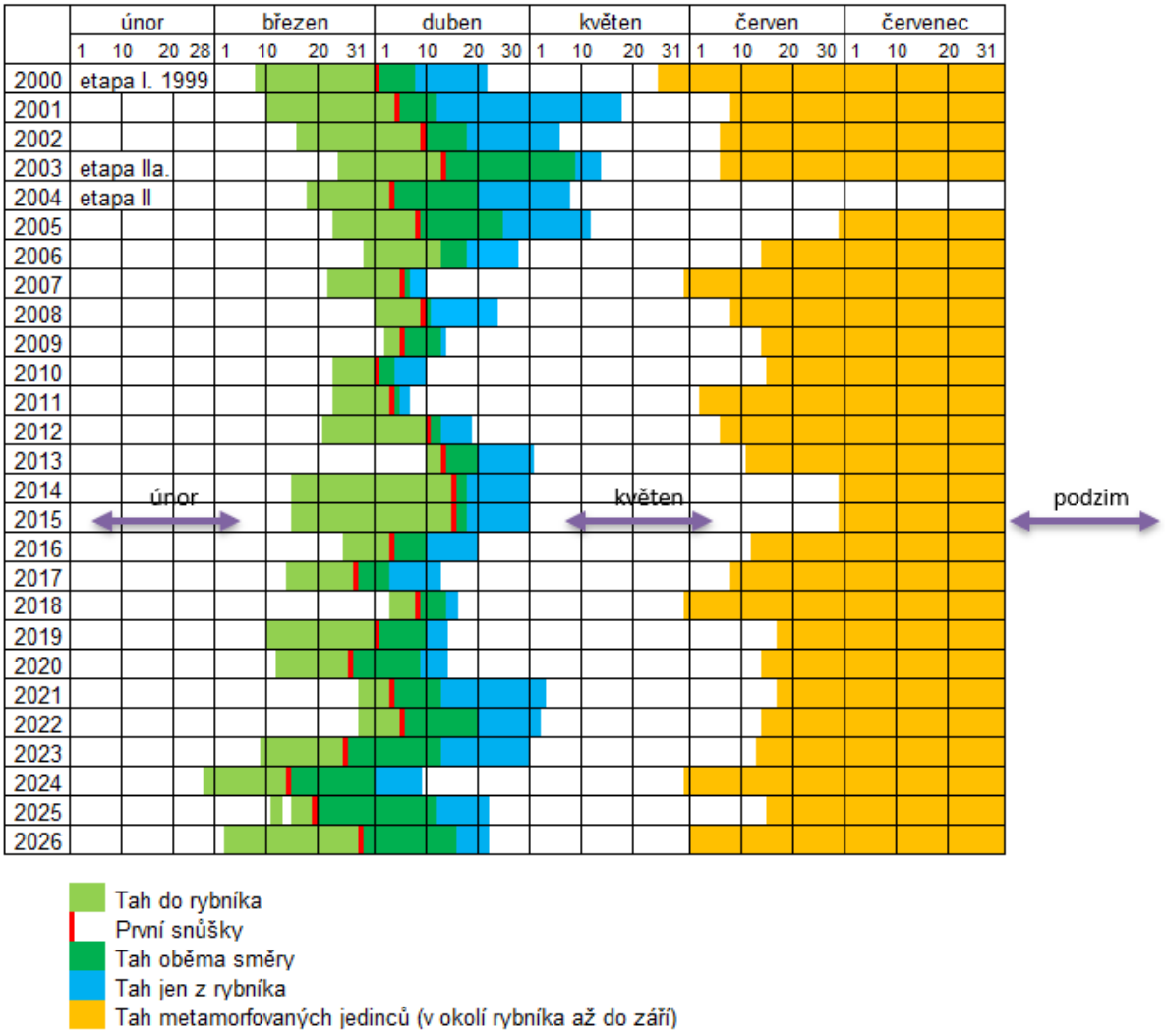
počátku března do druhé poloviny dubna, s nejvyšší intenzitou ve druhé polovině března, zatímco od začátku června následovala výrazná disperze metamorfovaných mladých ropuch do okolí rybníka.

POUŽITÉ ZDROJE

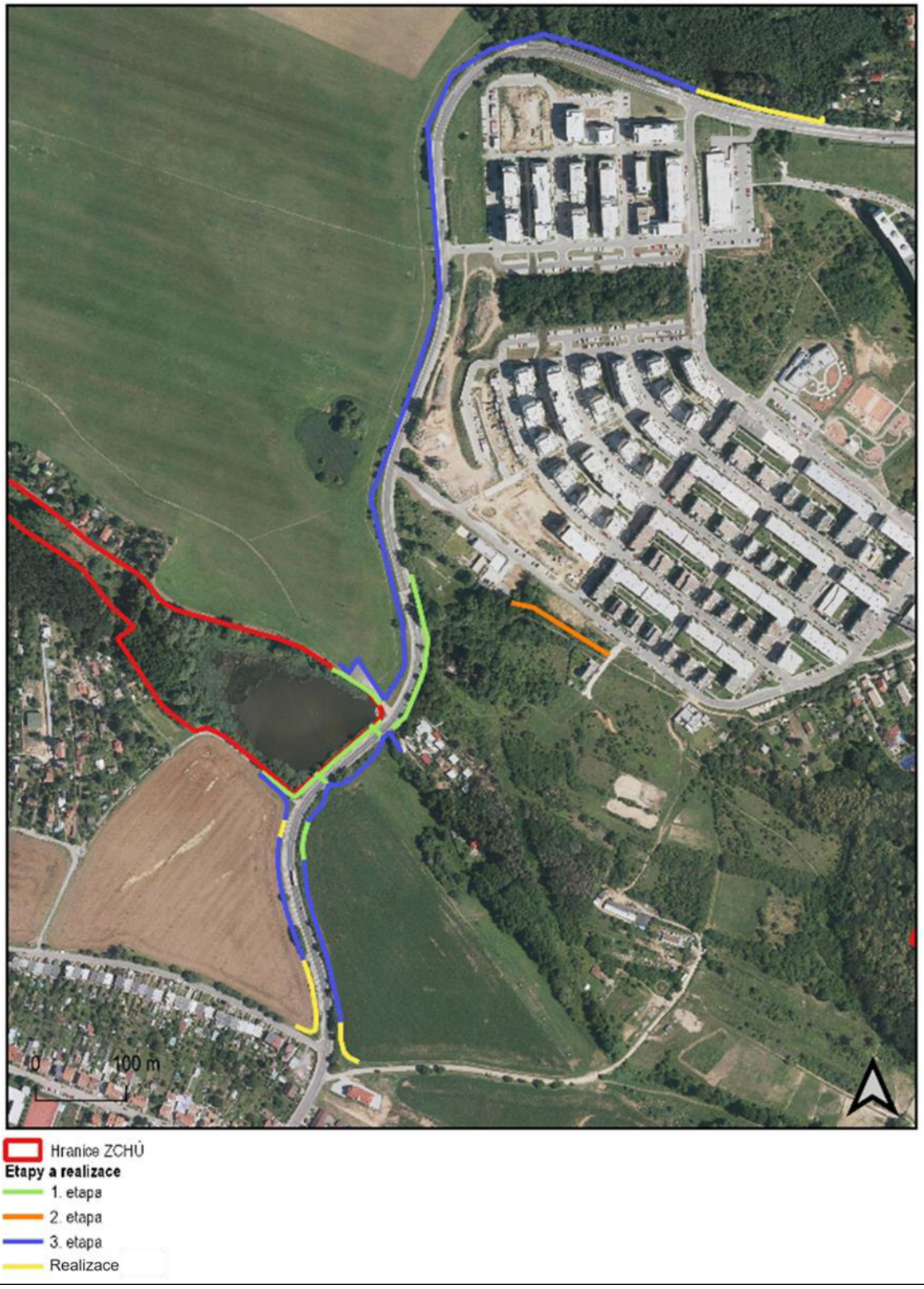
ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ, 2024. Ortofoto [online]. Dostupné na WWW: <https://geoportal.cuzk.cz/>.

REZEKVÍTEK. *Žebětínský rybník*. [online]. 2019 [cit. 1. 10. 2019]. Dostupné na: http://www.rezekvitek.cz/?idc=121

Harmonogram tahu obojživelníků v jednotlivých letech

MAPA ETAP A REALIZACE ZÁBRAN

FOTODOKUMENTACE

Obr. 1: Stavba zábran 26. 2.

Obr. 2: Stavba zábran 26. 2.

Obr. 3: Stavba zábran 26. 2.

Obr. 4: Čištění podchodu 27. 2.

2. Výskyty obojživelníků

Obr. 5: Skokan hnědý 12. 3.

Obr. 6: Ropucha u igelitové zábrany 15. 3.

Obr. 7: Samec ropuchy na skokanu skřehotavém 22. 3.

Obr. 8: Ropuší pár vylézající z úkrytu 24. 3.

Obr. 9: Samci ropuch v podchodu 24. 3.

Obr. 10: Čolek obecný v přítoku rybníka 24. 3.

Obr. 11: Jeden z mnoha párů ropuch v době vrcholu tahu 25. 3.

Obr. 12: Ropuchy na cestě do rybníka 4. 4.

Obr. 13: Skokan štíhlý 12. 4.

Obr. 14: Vykladená samice na cestě z rybníka 14. 4.

Obr. 15: Pulci ropuch 1. 5.

Obr. 16: Tah metamorfovaných ropuch 1. 6.